

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponkint.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fil. — Községeknek, körjegyzőknek, tanítóknak 8 kor.
Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

DR. FRANCISY LAJOS.

Társ-szerkesztő:

DR. KASZALA JÁNOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. sz.

Hirdetések árai: Egy háromhasábos potitsor ára 16 fillér. Többszöri közlésnél árkedvezmény.

Hivatalos hirdetések 100 szögig 4 kor., minden további szó 4 fil.

A gazdák igaza.

A drágaságnak kizárólag a gazdák az okai. — Ezt a jelszót adták ki a nemzetközi socialdemokraták és a nagyon is „nemzeti” színben feltűnni akaró, egész országban kizárólag csak Budapesten létező áldemokraták.

A közvélemény hirharangjai, a gazda törekvésekkel soha sem rokonszenvező napilapok szeretik azokat a jelszavakat, melyekkel bombázzhatják az agrár politikai védőbástyákat, innét van, hogy a közönségnek ujságolvasó része már szidni kezdte a gazdákat a drágaság miatt.

De ez még mind nem volt elég, hanem az agrár törekvések ellenségei kitalálták még azt is hogy a drágaságot egyszeriben meg fogja szüntetni az, ha bebocsátjuk a szerb és román szarvasmarhát és az argentinai fagyasztott húst. Teljes erővel megindult a küzdelem, hogy ezt az egyedül segítő, csodás hatású szert hamarosan be lehessen adni az ország népének. Igaz ugyan, hogy a gazdák ezektől az orvosszerektől korántsem ijedtek volna meg, ha megbízható patikában készültek volna, nem pedig méregkeverő műhelyben. A gazdatársadalmat a külföldi élőállat behozatal abból az okból soha sem aggasztotta, mintha a szerb, vagy

román marha minőség tekintetében versenyezni tudna a magyar állattenyésztés produktumaival, hanem azért, mert Romániából és Szerbiából az élőállatokkal mindenkor egy csomó olyan ragályos állapotbetegséget is behurcoltak, a mi évekre megbénította a magyar állattenyésztés fejlődését.

A jelen évben is, alig hogy megnyitott a magyar határ a romániai állatbehozatal előtt, nagy mérvű köröm és szájfájás harapódzott el marhaállományunkban, s a ragály terjedésével egyidejűleg még magasabbra szökött fel, a már különben is drága hús ára.

Ez az, a mit mindenképpen meg kell értetni a magyar fogyasztó közönséggel. Erre vállalkozott legutóbb **Darányi Ignác** volt földmivelésügyi miniszter, a magyar gazdák vezéreinek egyik legkiválóbbja, a ki a Magyar Gazda Szövetségnek f. hó 10-én tartott ülésén férfias bátorsággal és nagy tudással világította meg a gazdák álláspontját a drágaság kérdésében.

Annak idején Darányi kötötte meg azokat a kereskedelmi szerződéseket, melyek a magyar mezőgazdaság részére a szükséges vámvédelmet biztosítják. Ezeket a szerződéseket megváltoztatni törvényhozási intézkedések nélkül nem lehet. Már

pedig, ha a törvény olyan gyúrható anyag, hogy azt múló szeszélyek szerint lehet idomítani, akkor könnyen megeshetik, hogy holnap, vagy holnapután az ipari vámvédelem bástyáit romboljuk le a fogyasztók kívánságára, s ezzel az iparosok ezreit juttatjuk koldusbotra. Pedig az ipari vámvédelem sorompóinak ledöntése, még jogosabb kívánság volna, mert hiszen az ipari cikkek aránylag drágábbak, mint az élelmiszerek.

Érdekes volt a gazdaszövetség ülésén, a mikor rámutattak arra is, hogy a főváros a hús kérdésében mennyire önző politikát folytat. A fővárosban a fogyasztási cikkeket, első sorban is a húst nem kevesebb, mint 25 különféle városi illeték terheli és ime a budapesti törvényhatóságban többségben levő demokrata uraknak eszökbe sem jutott a drágaság enyhítésére a városi illetékek eltörlését követelni.

A Magyar Gazdaszövetség november 10-iki ülésével és Darányi beszédével megkezdődött a gazdák önvédelmi harca azok ellen, a kik a drágaságnak minden ódiáját a gazdákra szeretnék háritani, pusztán csak azért, hogy az agrár törekvéseket gyengítsék.

Ennek az önvédelmi harcnak méltó és nagyszabású folytatása támadt hama-

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE” TÁRCAJÁ.

Zsuzsika.

Irta: Pásztor József.

Tilda kisasszony az udvar végén lakott, abban a kis szürke házban, mely a ráboruló akáclobok és az oldalát befutó vadszőlő levelek között egészen elveszett.

Egy tiszta kis szöglet volt az, a hol nem történik semmi, a hol az élet folyik, mint egy csendes, nyugodt, tiszta vizű patak, melynek sima tükrét még egy ráhulló levél sem zavarja meg.

Tilda kisasszony valami kis örökségből élt s ez teljesen elég lett volna neki, de azért folytonosan szorgoskodott valamivel. Apró kézimunkákat csinált, melyek olyan lassan épültek fel a pici cérna szemecskékből, mint a korallok a tenger fenekén.

Vendéget nem fogadott, de egy korabeli asszony járt hozzá elég sűrűn, a ki gyermekkori barátja volt Tilda kisasszonynak, de minden tekintetben ellentéte. Dus feketehaju, erős, közep-temetű asszony volt, arcán szigorú tudatosság, de egy kevés ridegség üt s a hangjában is volt valami parancsoló érdekesség.

Rendesen esténként jött.

Egyik este megint ott ültek a kis ház tornácán. Tilda kisasszony a horgolása fölé hajolt, Márta, a vendég, egy nagy karosszékekben ült. Egy darabig egyikük sem szólt egy szót sem. Tilda néha felvetette Mártára a szemét s Márta szemei találtak a Tildáéval. Így társalogtak nagyon sokszor. Mindketten érezték, hogy jó egymás mellett lenniök, maguk sem tudták, hogy miért.

Hallgattak egy darabig. Az udvaron elcsendesedett minden. A kis tornácra ráborult az esthomály.

Tilda halkán, mintha félne attól, a mit mondani akar, megszólalt:

— Márta. Ma öt éve... tudod-e?

— Hogy Zsuzska elszökött, hogy csuful itt hagyott.

Tilda hirtelen szeliden lehajtotta a fejét s halk hangon folytatta:

— Öt éve, hogy elment... Ki tudja, hogy merre jár?

— Bizonyosan jó helyeken. Rossz vére volt annak a leánynak.

— Ne légy olyan szigorú, a szive vitte el...

Márta idegesen mozdult meg a székében. Halk sóhaj futott végig az udvar fölött, a levelek rezegtek. Tilda szelid hangon folytatta:

— Semmit, semmit sem hallottunk azóta róla.

— Jobb is — felelte Márta komoran.

Tilda ábrándozva folytatta:

— Mégis másként volt, mikor Zsuzsika velem volt...

Mennyien jöttek... A szép vasárnap délutánok. És Kelemen ur is jött. Ő is jött... Elmult egyszerre, a mint ő elment... Vajjon együtt maradtak-e? Vagy mi lett Kelemen urból?

Ezt a két utolsó szót felénken, lágyan ejtette ki.

Márta egy szót sem szólt, csak komoran a földre nézett.

— Nagyon szerethette a Zsuzsikát — folytatta halkán Tilda.

Márta felugrott s hevesen felkiáltott:

— Mit akarsz? Hagyj békében!...

Megvillant a szeme, a hogy izgatottan folytatta:

— Gyűlölöm Zsuzsikát. Érted! Soha nem bocsájtom meg neki, hogy... hogy itt hagyott téged, téged, szó nélkül.

Tilda melegen nézett Mártára, közeledett hozzá s kérőleg szólalt meg:

— Ne haragudj Márta, azt az időt nem felejttem el. Azután Zsuzsika mégis csak az unokahugom volt.

rosan azon az értekezleten, a melyet f. hó 12-én Bécsben tartottak meg a német, magyar és osztrák gazdasági szervezettek kiküldöttei. Szinte csoda számba megy az az egyetértés, az a férfiaság és határozottság, melylyel e három jelentékeny mezőgazdasági állam gazda szervezetei az ellenük szórt vádakot visszautasították.

Nem a gazdák okai a drágaságnak, hanem igenis a socialdemokraták által szított sztrájkok nyomán hihetetlenül megrágult termelés, a fogyasztók igényeinek emelkedése, a nagy mértékben terjedő fényűzés, az előző évek rossz termései, melyekhez a jelen év gazdasági csatlódásai is sorakoznak, a takarmány-hiány és olyan tényezők is, mint a minőre fentebb rámutattunk, a municipális politika kapzsisága. Ne is várjuk addig a drágaság enyhülését, a míg ezek az okok meg nem szűnnek.

A gazdák most megindult önvédelmi harca, reméljük, a józanul gondolkodó közvélemény segítségével mihamarább ha egészben nem is, de nagy részben meg fogja szüntetni a fentebb említett okokat.

A Vágújhely melletti áthidalás.

Nyitra vármegye ez évi őszi közgyűlésén hosszú vitára szolgáltatott okot a Vágújhely melletti építendő Vághid, melyhez úgy Nyitra, mint Trencsén vármegyének is az érdeke fűződik. Az nem szenved kétséget, hogy Trencsén megye ebben a kérdésben jobban van érdekelve, mert a tervezett áthidalás Trencsén megyének azt az egész nagy vidékét vonja a kedvezőbb közlekedési forgalomba, melynek Beczkó a gócpontja, míg Nyitra megyéből egyedül csak Vágújhely lenne az, melynek gazdasági forgalmát az új Vághid jelentékenyen növelné.

Teljesen elvesztené jelentőségét Nyitra megyére nézve az áthidalás abban az esetben, ha az új hid Beczkó és Bogoszló között építtetnek meg. Ez a terv már többször felmerült s múlt hó 27-én újra felelevenítette azt *Osztrólucczy Géza* nyug. főispán, a ki egy szűkebb körű bizottságban, melyet Trencsén megye törvényhatósága a vármegyei uti program tanulmányozására ki-

küldött, a beczkó-bogoszlói áthidalás mellett tört lándzsát. Tagadhatatlan, hogy Osztrólucczy olyan érvekkel támogatta álláspontját, melyek Trencsén megye érdekeinek szempontjából figyelemre méltók. Hivatkozott a többi közt arra, hogy ha a hid nem Beczkó és Bogoszló, hanem *Vágrákó* és *Vágújhely* között épül fel, akkor a közlekedési forgalom Vágújhelyre fog irányíttatni, s így a tulajdonképeni hasznot Nyitra vármegye fogja huzni az áthidalásból, holott ez a vármegye csak 150—200,000 ezer koronával járul a hidépítés költségeihez. Hivatkozott a vágrákó-vágújhelyi áthidalás nagyobb költségeire és harcászati szempontokra is.

A bizottságban mindazonáltal az a vélemény jutott túlsúlyra, hogy meg kell maradni a vágrákó-vágújhelyi áthidalás mellett, a mint azt az érdekeltek két vármegye hosszas tárgyalás után megállapította, mert ennek a megállapodásnak a megváltoztatása halomra döntené az egész tervet, illetőleg Nyitra megyét az érdekeltségéből való kikapcsolásra kényszerítené.

A bizottságnak ez az állásfoglalása magában véve az ügy előmozdítására kedvezőnek mondható. Hozott azonban a bizottság az említett alkalommal még egy másik határozatot is, s ebben kimondotta, hogy biztosítani kívánja Trencsén megye számára a vámjövedelmet s azért ki fogja kötni a Nyitra megyével létesítendő vámmeg egyezésben, hogy a vágújhelyi állomáson a *Trencsénmegyei termények után fizetendő vám Trencsénmegye javára könyveltessék el.*

Ebben az értelemben terjesztette elő a bizottság javaslatát a f. hó 24-én tartott rendkívüli közgyűlésen, mely azt magáévá tette.

Nagy kérdés, vajjon Nyitra megye elfogadja-e Trencsénmegyének ezt a kikötését, mikor közismeretes, hogy az új hid által Vágújhely felé irányítandó forgalomban a trencsénmegyei termények olyan nagy kontingensét fogják képezni a gazdasági értékeknek, hogy azok mellett Nyitra megye terményei csak elenyésző kis arányszámban szerepelhetnek. A vámjövedelemnek Trencsénmegye által tervezett lekötése ennélfogva olyan vámbevételi részesedést biztosítana Trencsénmegyének, a mely lehetetlenné tenné azt, hogy Nyitra vármegye akár csak a hidépítési költségekhez való hozzájárulás arányában is, az őt megillető vámbevételi hasznot megkapja.

Az ügy Trencsén vármegye határozata következtében komplikálódott s ha Trencsénmegye ennek a határozatnak merev egyoldalúságából nem enged, alig lehet remélni, hogy a gazdasági szempontokból mindkét vármegyére nézve fontos

közlekedési mű belátható időn belül megvalósítható lesz.

A törvényhatósági választások.

Az ez évi december hó 1-én megejtendő törvényhatósági bizottsági választások alkalmából az alábbiakban közöljük a törvényhatóságokról intézkedő törvénynek a választási eljárásra vonatkozó intézkedéseit.

Választó a törvényhatóság mindazon lakosa, aki az országgyűlési képviselőválasztásra jogosultnak a folyó évre érvényes állandó névjegyzékébe fölvetetett.

Ha a bizottsági tagválasztás nem az előző év folyamán szabályszerűen összeállított választói névjegyzék alapján hajtatott végre, a választás megsemmisítendő.

A választás egy és ugyanazon kerületben egy napnál tovább nem tarthat és kezdődik reggel kilenc órakor és végződik este négy órakor — e határidőn túl szavazatot elfogadni nem szabad.

A választást az ebéd idejére sem lehet felfüggeszteni, e miatt vagy ha a választás négy óra előtt befejeztetett, a választás megsemmisítendő.

A választás a szavazók nevének és lakhelyének nyilvános följegyzése mellett személyesen leadott szavazatlapon által történik. Ha a szavazatlapon több nevet tartalmaz, mint ahány bizottsági tagot a kerület választani jogosítva van, az utóirott nevek számba nem vétetnek. Egyenlő szavazat esetén afölött, hogy melyik legyen bizottsági tag, a választási elnök által kihuzott sors dönt.

Ha a tagválasztásnál a leadott szavazatokat a választási elnök az átvétel alkalmával megtekintette és azok tartalmáról, valamint arról is, hogy a megjelent választó, kire szavazott, tudomást szerzett és ilyképen a szavazás titkos jellege meg nem óvatott: a választás megsemmisítendő.

A választás titkos jellege megsértettnek tekintendő akkor is és a választás megsemmisítendő, ha a szavazatlapon a jegyzőkönyvbe beirt szavazók sorszáma szerint megszámoztatnak.

A választást a megyei közgyűlés által küldött elnök vezeti, aki mellé a választás megnyitásakor *négy bizalmi férfit jelölnek ki maguk közül.* A választásnál az érdekeltek községek bírái és jegyzői hivatalból jelen lenni s a szavazók azonosságára felügyelni kötelesek.

A szavazatok összeszámítása nyilvánosan történik. Ha az összeszámításnál a nyilvánosság kizáratt és ha a választás ez okból megtámadtatott, a választást még akkor sem lehet érvényre

— Én elfelejttem — felelte Márta idegesen s lassan felszedte a kézimunkáját az asztalról, összecsomagolta s megbékélt hangon mondta:

- Haza megyek.
- Már elmegy?
- Késő este van.
- Az urad?
- Azóta otthon van, egész nap a tanyán volt.
- Hogy megy dolgotok?
- Jól, jól, semmi különös... Őszi birkanyírás és egyéb dolgok.

Átkarolták, megcsókolták egymást s Márta alakja eltűnt az éjszakában.

Egyik este beállított Márta Tildához. A tornácra találtak. Tilda arca ragyogott. Márta csodálkozva nézett reá. Tilda alig tudott szóhoz jutni, csak szorongatta a Márta kezét és az izgatottságtól remegő hangon ismételte:

- Márta... Márta.
- Mi történt, mi bajod? — kérdezte Márta. Tilda majdnem fuldokolva mondta:
- Zsuzsika, Zsuzsika...
- Nos, nos?
- Itthon van, nálam...

Márta egész testén reszketés futott végig. Egy pillanatig szótlánul néztek egymásra. Tilda azután nyugodtabban folytatta:

— Nehány órával ezelőtt érkezett meg. Nagyon fáradt volt, most alszik.

Mindketten csendesen benyitottak a szobába. A szoba tiszta, egyszerű, puritán rendje teljesen fel volt forgatva. Valami finom illat is terjengett a szobában. Szerteszét, széken, asztalon a kis állótűkör oszlopain ruhadarabok lógtak, az asztalon nyitott dobozok, apró asszonyi dolgok, fésűk, s más apróságok heverték. Zsuzsika pedig mélyen aludt, a túllüggőnyel bevont fehér ágyon. Az ajkait egy picit edesen felnyitotta, lassan lélegzett, az egyik karja kicsúszt a takaró alól s bágyadtan hullott az ágy szélére.

A két nő megállott az ágy előtt s visszafojtott lélegzettel nézték a Zsuzsika arcát, mintha valami nagy káprázatos fényességet bámulnának.

Tilda leereszkedett az ágy előtt álló székre, fejét odaérintette a Zsuzsika párnájához; szelid lelkesültséggel susogta:

— Édes kis királynőm... hát megint itt vagy... itt is maradsz... megint eljönnek az aranyos napok, veszünk egy zongorát is... hogy foglak ápolni, a te szép arcodat... Csak aludj, aludj, pihenj ki magad!

Felocsudott s felénken nézett a Márta arcára, a ki szótlánul állott az ágy előtt.

Csak az alvó pihegése hallatszott.

Tilda újra beszélni kezdett:

— Milyen kevés is történt azóta. Emlékszem még a szép délutánokra. Milyen zajos volt a mi kis házunk. A kirándulások a tölgyesbe, milyen kedvesek voltak, minden csupa verőfény volt, csupa tavasz. Nekem is mindig jó kedvem volt... Te veled mégis történt azóta valami. Neked mégis urad van.

— Velem sem történt semmi. Tilda — felelte Márta fojtott hangon, a sirást alig tudta visszafojtani, a hogy folytatta:

— Semmi, semmi sem történt velem.

— Tilda ajkain keserű mosoly suhant végig, a fejét lesütötte, hallgatott. Majd lassan felemelte a tekintetét Mártára s megszólalt:

— Én férjhez nem mentem... pedig mehettem volna.

Márta hirtelen elsírta magát. Tilda a nyakába borult. Simogatta a Márta arcát, a mint halkan susogta:

— Te is szeretted. Rég tudom. Látod tőlem is elvitte... de én belenyugodtam. Ő királynő, míg én... Zsuzsika királynő. Így kellett ennek lenni.

A szemében hirtelen fény lobbant föl s melegen beszélt:

— De azután minden úgy lesz, mint régen.

emelni, ha az eredmény helyessége egyébként nem esik kétség alá.

A választási eljárásra vonatkozó panaszok, illetőleg a megválasztott tag választási képessége ellen emelt főszovalások a választástól számított 15 nap alatt az igazoló választmányhoz nyújtandók be. A tagválasztás ellen nem csupán az illető választókerület lakosai, hanem a törvényhatóság minden lakosa és birtokosa élhet felebezzéssel.

A polgári iskola reformja.

Jeleztük már, hogy a Ny. Szemle 44-ik számában a fenti cím alatt *Pedagógus* aláírással megjelent cikk kapcsán a polgári iskola reformjának nagyon aktuális kérdéséhez érdekes hozzászólásokat vettünk. Egyet azok közül, *Deoracsék* János polg. isk. igazgató úr cikkét, lapunk múlt számában közöltük. A jelen alkalommal pedig helyt adunk egy másik, terjedelmesebb közleménynek, melyből azonban ki kellett hagynunk a polemikus természetű és személyes élel bírói kitételeket, mert az ügy érdekében leghelyesebbnek tartjuk, ha a vita a tárgyilagosságnak határait át nem lépi.

Az alábbi, alapos szaktudással megírt dolgozat is csak ezen határok között hathat közre a szövegben forgó kérdés megvilágításához.

Ennek előrebocsátása után közre adjuk a cikket, a mint következik:

A Nyitrai megyei Szemle 44-ik számában a polgári iskola reformjáról *Pedagógus* aláírással megjelent közlemény olyan világításba helyezi a polgári iskolát s az annak reformját célzó mozgalmat, melyet a kérdés tisztázása érdekében nem lehet észrevétel nélkül hagyni.

Kövessük a cikkirő gondolatmenetét s tekintünk vissza a polgári iskola megteremtésének és fejlődésének történetére.

A polgári iskolát valóban a 68-iki törvény teremtette meg. A cikkező szerint a következőképp: „Célja volt (a polg. isk.-val) az elemi népoktatásnak megfelelő koronát adni, stb.“ Az 1868-ik 38. t.-c. c) pontja nem ezt akarta, oda csak Csengery Antal indítványára minden szervi összefüggés nélkül, öletszerűleg került. Hogy maga Csengery sem tartotta népoktatási intézetnek, kitűnik a következőkből. Csengery az utolsó percben az országgyűlés népoktatási bizottságának 16-ik ülésén nyújtotta be a polgári iskolának általa elkészített tervezetét, amelyre nézve a jegyzőkönyv ezt mondja: „mely is változatlanul elfogadtatván, a törvényjavaslathoz c) alatt egy külön fejezetét fogja képezni“. A hangsúly a c) alatti külön fejezeten van, ha pedig oda szánta volna, erre a hangsúlyra nem lett volna szükség. Még inkább kitűnik ez az iskolát megteremtő 1868. évi 38. t.-c.-ből is, melynek 74. §-a a következőket mondja: „A polgári fiúiskolák tanterve úgy állapítandó meg, hogy a polgári iskola első négy évi folyamata alatt ugyanazon tantárgyak taníttassanak, amelyek a középiskola (reál, gymnázium) négy első osztályában taníttatnak a latin nyelv kivételével“. Ez után pedig nem állítható az, amit a cikkirő állít. De nem is lehet, hogy egy iskola, mely ugyanazt adja, mit a középiskola

amíg Zsuzsika itthon marad. Mesélni fog mint jártak az idegen országokat. Beszélni fog róla is... És egyszer eljön ő is... Kelemen ur is... Tudom, hogy megint eljön. Legalább látni fogjuk... — Eljön? — rebegte Márta s a fejét lehajtotta.

Zsuzsika ébredezett. A karját kinyújtotta a levegőbe. Édes, egészséges mosoly öntötte el az arcát. Megtörölte a szemét, felkapott a székről egy puha, habkőnyű pongyolát s gyorsan belebujt. Azután Márta nyakába ugrott és megcsókolta.

— Tudom, hogy nem haragszol Márta — szölt, majd ránevetett a szemé Tildára s hozzátette:

— Tilda se haragszik. Egy kicsit hirtelen, furesán mentem el akkor. De most már megleszünk egymással. Csak egyre kérlek benneteket, hogy Kelemen nekem ne is említsétek! Rá se szeretek gondolni...

Sziporka.

A beteg csodálkozása.

— Felébred a beteg narkotikus álmából.
— Hol vagyok? — kérdi.
A tanár a feletti örömben, hogy az operáció sikerült, int az asszisztensnek és felel:
— A mennyországban.
— Ah úgy? De akkor maguk mit keresnek itt?

— sőt a latin nyelv kiküszöbölésével felszabadult óratöbblettel azt még bővebben, — hogy azt az „elemi népoktatás koronájául“ szánta volna a megteremtője. Az 1868. 38. t.-c. 72. §-a meg így szól: „A polgári iskolában a tanfolyamok számához képest négy-hat, de legalább 3 rendes s egy segéd-tanár-nak kell lennie“. Ez sem bizonyít az „elemi népoktatás koronája“ mellett.

De hogy a cikkirőt jobban meggyőzzem, átengedem a szót *Ballagi* Aladár egyetemi tanárnak, a ki 1908. május 20 és 21-én tartott, a képviselőház nyílt ülésén elmondott beszédében (Polg. Isk. Közöny 1908. 10. sz., valamint Országgy. Napló.) a következőket mondotta: „Hazánkban az általános iskolák szintén 1848-ra esik és amidőn 1848 után folytatódik, 1868-ban megalkottatik a társadalmi nagy átalakulással kapcsolatban az a törvény, amely népoktatási törvénynek nevezetik és amelynek c) pontjában oda van biggyesztve a „polgári iskola“ is. Ennek azonban története van, amelyet, azt hiszem, nem lesz felesleges röviden előadnom. (Halljuk! Halljuk!)

A polgári iskola nem volt benn eredetileg a törvényben, hanem csak utólag vették bele Csengery Antal indítványára, aki főképp Magernek híres röpiratából, amely „Bürger-Schule“ címen 1840-ben jelent meg, ismerte az intézményt. Csengery az utolsó percben nyújtotta be javaslatát (ügymint fentebb elmondtuk volt). Tehát utólag illesztetett be, úgy hogy a népoktatási törvényvel tulajdonképpen szervi kapcsolatban nincs, mert igaz ugyan, hogy szintén a tanfelügyelő hatósága alá rendeltetett a polgári iskola, de hát ez még nem állapítja meg a szervi kapcsolatot. Minő eltérés van a polgári iskolának már eredeti javaslatára és a népoktatási javaslat között, bizonyítja az a tény, hogy a polgári iskolákra vonatkozó C. fejezet 72. §-a a polgári iskolai tanárokról beszél, míg a népoktatási javaslatban erre utaló minden kitétel polgári iskolai tanítókról szól. Apróság az egész, nem is a cím kérdését akarom felhozni, csak annak bizonyítására említem ezt fel, hogy ez nem olyan organikus törvény, amelyből ha kitepném a polgári iskolát, abban az esetben összeomlanék az egész, vagy a polgári iskola nem lenne magában véve is már önálló orgánus, ha azon kapcsolatból kiviszem. Ennek bizonyítására tartottam szükségesnek a polgári iskola eredetét megvilágítani.

Erre gr. Apponyi Albert vallás- és közoktatásiügyi miniszter így válaszolt (Lásd: ugyanott): „Elhagyva már most a népoktatási oktatás területét, rövidben beszélhetek az oktatás többi fokozatait érintő kérdésekről. (Halljuk! Halljuk!) Itt Ballagi Aladár t. barátom két téma: az egyetem és a polgári iskola körül forgott érdekes felszólalásában...“

Tehát Apponyi elhagyja a „népoktatási oktatás“ területét s az oktatás többi fokozatait említi, mikor a polgári iskolákról beszél. Ugyancsak Apponyi 1908. márc. 11-én (Polg. Isk. Köz. 19. sz.) a képviselőházban egy interpellációra a következő választ adja: „A polgári iskola gyökeres reformjával intenzívebben foglalkozom most, mint miniszterségem elején, mert az én rövid kormányzati tapasztalásom is meggyőzött engemet arról, mennyire szükséges a középiskolák oktatás ezen nemét Magyarországon kiterjeszteni.“

Azt hiszem, ezen férfiak, valamint az említett törvények eldöntötték már, hogy a polgári iskola az „elemi népoktatás koronája“-e, vagy sem. Sőt, még azt is, hogy a polgári iskola népoktatási intézet-e, vagy középfokú?

Magától értetődik ezek után, hogy a cikkirő sem az iskola további céljának kitűzésével, sem az iskola fejlődésének történetével nincsen tisztában. Ezekre vonatkozólag a következőket írja: „Célja volt akkoriban (a polgári iskolának) — de még most is — szegényes iparos- és kereskedői pályákra jó, megbízható, boldogulásra képes anyagot teremteni. Ezen cél érdekében az akkoriban keletkezett polgári iskolák majdnem valamennyije ipari- és kereskedői tanfolyamokkal bírtak. Ezek azonban lassan vagy túlfeljöttek, vagy teljesen visszafeljöttek stb.“

Erre nézve is ad felvilágosítást az 1868. 38. t.-c. 68. §-a, mely így szól: „Polgári iskolákban a tanfolyam fiúk számára 6 év!“ Vagyis: semmiféle ipari- és kereskedői tanfolyammal nem bíró 6 osztályú polgári iskolák állítottak fel, melyek szépen virágoztak is egész 1883-ig, mikor is a kvalifikációs jogok megszorításával mesterségesen elnyomattattak s akkor (tehát 1883-tól!) némely, de csakis némely polgári iskolához csatolt ipar-tanműhellyel megnyomorfittattak. Természetes tehát, hogy célja sem lehetett az ipari- és kereskedői pályákra való megbízható anyag teremtése. Gyakorlati pályákra való előkészítés volt feladata. A polgári iskola 6 osztályának elvégzése

után a tanuló átléphetett az erdészeti, gazdasági, állatorvosi (azóta már) akadémiákba; lehetett: gyógyszerész, jegyző. Csak hogy az 1883: I. t.-c. ezen kvalifikációs jogaitól az V—VI. osztályt lassanként megfosztotta, leginkább a kereskedelmi iskola kedvéért.

Szépen fejt ki ezt Ballagi (Polg. Isk. Köz. mint fentebb): „A polgári iskolák, amint méltóztatik tudni, számbelileg állandóan emelkedtek. 1869-ben nyílt meg az első polgári iskola Magyarországon, Ó-Budán; 1876-ban már 60 polgári iskola áll fenn, 1904-ben már 358, tehát úgy látszik, hogy a polgári iskola csakugyan bevált intézmény. A fejlődés néhány esztendő alatt olyan, hogy 358-ra emelkedett az iskolák száma; de a statisztikát is magyarázni kell, mert a számok önmagukat nem magyarázzák. Hogy itt baj volt különösen az 5. és 6. osztállyal, bizonyítja leginkább a kereskedelmi iskolák felállítására 1884-ben. Akkor ugyanis a polgári iskolák 5. és 6. osztályához némely polgári iskolánál odacsaptak még egy osztályt és az egészet elkeresztelték kereskedelmi iskolának. Egy új iskolai típust állítottak fel, még pedig nagy kiváltságokkal, érettségi joggal, kvalifikációval, minden képzelhető jogosítvánnyal. Természetes, aki ismeri a magyar közéletet, tudja, hogy ily kiváltságok mellett bármely iskolatípus előre megy.“

Az aztán talán nem szorul magyarázásra, hogy a kvalifikációs jogaitól megfosztott 5. és 6. osztályok miért néptelenedtek el. S így tehát nem a polg. isk. „tért el a céljától s akar fejlődni középiskolává“, hanem ellenkezőleg: mesterségesen kényszerítettett latin nélküli középiskolává válni. S mivel a polgári iskola ez nem akar maradni, ép ezért akar reformálódni, fejlődni.

Erre a fejlődésre mondja a cikkirő: „Hogy (a polg. isk.) fejlődésre képtelen, bizonyítani szükségtelen.“ Ezt nem lehet állítani. A fejlődésre csak holt dolog nem képes s hogy a polgári iskola nem holt dolog, Ballagi Aladár fentebb bebizonyította, mikor konstata, hogy 1908-ig 358-ra emelkedett a polgári iskolák száma. Jól jegyezzük meg, hogy kvalifikációs jogainak elvonásával, mesterséges elnyomtatása dacára manapság 400 a polgári iskolák száma 60.000-en felüli növendékekkel. Mindenki tudja, hogy az életet nem lehet az iskolához szabni, hanem az iskolának kell az élethez alkalmazkodnia. Nos hát, ép az élethez való alkalmazkodását nyomták el mesterségesen, minden kvalifikációs jogainak elvonásával és ha ennek dacára az iskolák és növendékek száma napról-napra növekedik, ez a fejlődésre képtelenséget bizonyítja? Ha valamely iskolát az élethez alkalmaznak, vagyis ellátnak kvalifikációs jogokkal, bármily rossz tanterv és kivétel mellett is az az iskolafaj prosperálni, fejlődni fog. De akkor ez a fejlődés nem az iskola érdeme. Példát is mondok rá, a kereskedelmi iskolát.

Hallgassuk meg, hogy mit mondanak erről azok, kik e kérdéshez szólni illetékesek.

Dudás József,
polg. isk. tanár.

(Folyt. köv.)

A sopornyai r. k. iskola fejlesztésének kitalálása.

Irta: Gorelovits István.

III.

A sopornyai kath. iskola fejlesztéséről e lap hasábjain irt utolsó cikkemet azzal fejeztem be, hogy megismertetem a közigazgatási bizottságnak határozatát és az ahoz komitívaképpen csatolt főszolgabírói utasítást, melyben a *legszigorúbban* meghagyják a sopornyai jegyzőnek, hogy a már elkészített és kivételre alkalmasnak talált terv és költségvetés kézhezvétele után az iskola építéséről haladéktalanul gondoskodjék; és rámutattam arra is, hogy ezen haladéktalan gondoskodás abból állott, hogy az azonnal végrehajtandó határozatot és utasítást, jöllehet még áprilisban kelt, csak október 18-án v. i. félév múlva közölte a jegyző a képviselőtestülettel, amikor az úgy szándékos kitalálása még merészebb fordulatot vett.

Tehát félév múlva v. i. 1909. október 18-án ismét összeült a képviselőtestület és akkor a megjelenteknek igen nagy többsége a költségvetést megakarta szavazni. De a közs. jegyző a költségvetés megszavazását hivatkozással az 1876. XXII. t. c. 110. §-ára ismét kitalálta.

Jöllehet ezen törvényszakas nem vonatkozatható a felettes hatóságok által elrendelt iskolaépítésre, mégis biztosak lévén a kath. iskola fejlesztéséhez szükséges mindenkori többségről, belemertünk abba is, hogy a képviselőtestület fenti szakasz alapján nov. 19-ére — s midőn ekkor sem volt jelen a képviselőtestület az ezen

szakasz által megkívántató számban dec. 3-ára újból hivassék össze, annál inkább mivel jegyző urunk kijelentette, hogy harmadik gyűlésen már a jelenlevők, tekintet nélkül a számra, jogosultak lesznek a költségvetés fölött dönteni.

Ezen a napon v. i. dec. 3-án jegyző urunknak kitolási mivelete igen merész fordulatot vett. Látván a jelenvolt képviselőtestület általános többségének lelkes hangulatát a költségvetés elfogadása iránt a sokáig hitegetett képviselőtestület előtt ezen nem őszinte, valóban merész kijelentést tette: „Iskolafejlesztésre nincs szükségünk, ahelyett úgyszólván a bajon, hogy azon tanároknak, akiknek osztálya túl van zsúfolva, a nagyobb fáradságért adunk évi 300 koronát s a túlszűfoltágon úgy segítünk, hogy a fiúk délelőtt, a lányok pedig délután fogják látogatni az iskolát.”

Lám mivé zsgorodott össze a közg. bizottságnak az építés mielőbbi megkezdését elrendelő határozata és a járási főszolgabíró úrnak szigorú utasítása a sopornyai iskolafejlesztést akadályozó községi jegyző önkényes kezelésében, ki hatóságaival s azok meghagyásaival szembe helyezkedve kimeri mondani, hogy iskolafejlesztésre nincs szükség.

No már, kérem, ha iskolafejlesztésre a költségvetés szerint 32000 korona szükségeltetik és ezzel szemben a község jogi tanácsosa, a falu jegyzője kijelenti, hogy iskolafejlesztésre nincs szükség és a baj orvoslására 300 korona is elegendő — kérdem, hol van az a képviselőtestület, amely nemcsak a kath., hanem akármilyen iskolának a fejlesztését is szorgalmazza?!

Különb. megjegyzem s erre nagy súly helyezendő, a képviselőtestület amelyben meg volt a teljes készség a költségvetés megszavazására, ezen a gyűlésen egyetlen szóval sem mondotta, hogy a kath. iskolát fejleszteni nem akarja, hanem csak a jegyző úr jóindulatának látszó javaslatát nem ellenezte, „ha azt felesleges hatóságainál keresztül tudja vezetni” amint azt a gyűlésnek nagy többsége megjegyezte.

Es mégis ezen gyűlésről felvett jegyzőkönyvből olvasták rá képviselőtestületünkre a kath. iskolák jó barátai ama vádat, hogy a kath. iskolát fejleszteni nem akarja! És ugyan miért? Csak azért, hogy a kath. iskola felett meghuzzák a lélekharangot s helyette életbe hívják a községi jellegű iskolát. Igen az 1909. dec. 3-iki közgyűlésen tett jegyzői javaslat s általában az arról felvett jegyzőkönyv arra kellett a községi jegyző úrnak, hogy a közg. bizottság egyszer s mindenkorra végezzen a kath. iskolákkal. Mert ezen jegyzőkönyv alapján a közg. bizottság következő állást foglalt: Miután a polgári község 1909. dec. 3-án felvett képviselőtestületi jegyzőkönyv szerint a kath. iskolát fejleszteni nem bírja vagy nem akarja, s felekezeti iskola fejlesztésére nem kötelezhetjük, elrendeljük ezennel a községi jellegű iskolát — a mit meg is cselekedtek.

Pedig azt a dec. 3-iki közgyűlési jegyzőkönyvet, miután mint kimutattam nem fedi a tényállást a kir. tanfelügyelőség útján 1909. dec. 10-én 376. sz. a. beadott felebbezésünk alapján törvényhatósági vizsgálatnak kellett volna alávetni, nem pedig jogi határozatok alapjául elfogadni; mert így aztán a vármegye a míg egyrészt jogtalanul akasztja meg a polgári községet a kath. iskola fejlesztésére való készségében, addig másrészt kellő jogalap nélkül rendeli el a községi iskola építését.

Ezen felülvizsgálat elől nem lett volna szabad elzárkózni, mivel *precédens* volt rá, hogy a sopornyai jegyző a szobanforgó iskolafejlesztési ügyben 1906. márc. 9-én tartott közgyűlési jegyzőkönyvét *tevesen állította össze*, amiért annak törvényhatósági felülvizsgálatát a belügyminiszter úr 5075/907. sz. rendelettel meghagyta. Most azonban 1909. dec. 10-iki beadványomat elintézetlenül — engem pedig mint iskolaszéki elnököt fakedvel hagytak, amennyiben az 1909. dec. 3. közgyűlés jegyzőkönyve alapján egyszerűen elrendelték a községi jellegű iskolát s a kath. iskolákkal szöbe sem álltak.

Ilyen jog és igazság érzettel kezelték a sopornyai kath. iskola fejlesztési ügyét.

Ujdonságok.

Advent.

Négy évezrednek várakozása előzte meg az isteni irgalom és szeretetnek azt a művét, mely a Krisztus által végrehajtott megváltás égi ajándékának tényében a világ üdvének és boldogságának kútfejtévé lett.

Rendes módja, állandó törvénye az az isteni gondviselésnek, hogy lassan készíti elő az emberek javára szolgáló eseményeket. A lassúságra a boldogság útján való haladásban, nem az Istennek, hanem az embernek van szüksége. Nincs nehezebben képezhető, nevelhető erő, mint az emberi szív. Egy embernek is minő hosszú során az élettapasztalatnak kell átmennie, amíg okul, megnemesedik, a jóban megszilárdul, egyéni jellemét, lelkének irányát kialakítja. Hát még egy népnek, népek tengerének, minő hosszú tanfolyamú életiskolára van szüksége, amíg megérik az erkölcsi és szellemi haladás nagy korszakaira!

Folyton munkálkodni és a sors mostohasága mellett is bizva-bizni az isteni Gondviselésnek felettünk virrasztó jóságában, az emberi nemet bizton vezérlő bölcsesége és szeretetében: ez az adventi szent időnek lelki tanulsága.

Vágyó, törekvő és törhetetlenül bizó lélekből szálljon fohászunk az Úr trónjának magassága felé: „Harmatozzatok egek onnan felülről és a felhők csepegtessék le az igazságot!”

Kitüntetés. Ő Felsége a király *Czukán* János miniszterelnökségi segédhivatali igazgatónak sok évi hű és buzgó szolgálata elismerésül a koronás arany érdemkeresztet adományozta. — *Czukán* nyitrai ember. Fiatal korában betűszedő volt a helybeli Siegler-cégnél.

Uj kir. tanácsos. Ő Felsége a király *Gallia* Rezső trencsenteplizsi fürdőorvosnak a közegészségügy és a közjótékonyosság terén szerzett érdemei elismerésül a kir. tanácsosi címet díjmentesen adományozta.

Egyházmegyei hírek. Dr. *Kaszala* János theologiai tanár kinevezetett zsinati vizsgálóbizottsági taggá. — *Adámik* Ignác várnai plebános a várnai esperesi kerület rendes esperesévé nevezetett ki. Az újonnan alakított plebánosi tanács tagjaivá kinevezettek: *Drezler* Ignác t. esperes, berencsi plebános; *Chorényi* József kiérd. esperes, illavai plebános; Dr. *Teszelszky* József nagybicscei esp. plebános; *Turczek* József t. kanonok, deményi esp. plebános; *Szmida* Kálmán nyitrai esp. plebános; *Czeizel* Antal mittai esp. plebános.

Szentszéki ülés. A nyitrai püspöki szentszéki f. hó 24-én *Czeizel* Gábor prelátnak, nagyprépost elnöklele alatt ülést tartott, melyen jelen voltak a székes káptalan tagjai teljes számban, a t. kanonokok közül *Kelecsényi* Béla, dr. *Pulmann* János, *Turczek* József, a kinevezett sztszéki tanácsosok valamennyien, a plebánosok közül a következő meghívtak: *Kuniczky* József veszteniczi, *Szpuszta* István felsőmarikói esp. plebánosok, *Vetzel* Sándor nyitrai rúdnoi, *Gramantik* György soltszpercsényi, *Fratrik* Elek felsővisnyói, *Krautmann* István ócsádi plebánosok. Az ülésen felolvastattak a püspök és apostoli adminisztrátor úrnak a Roskoványi-alapból eddig kiutalványoztatni szokott segélyek rendezésére vonatkozó leirata, mely felett az ülésen behatározott eszmecsere folyt. A tanácskozásról felvett jegyzőkönyv a püspök úrhoz terjesztetik fel.

Tudositóinkat tisztelettel kérjük, hogy a törvényhatósági bizottsági választásokról lapunkat értesíteni sziveskedjenek.

Gieswein Sándor Érsebjárvart. A magyar keresztény szocializmus faradhatatlan úttörője *Gieswein* Sándor ma, november 27-én a József kir. herceg szanatóriumi egyesület érsekújvári fiókjának teaestélyén felolvasást fog tartani, melynek címe: A nő feladatai a társadalomban. Az est 1/6 órákor kezdődik.

Hymen. Dr. *Barényi* Ágoston illavai ügyvéd f. hó 19-én vezette oltárhoz a trencsenteplizsi r. kath. templomban *Ehn* Rózsika kisasszonyt, *Ehn* József trencsenteplizsi vendéglős bájos leányát.

Hercegi cím jóváhagyása. A magyar királyi belügyminiszter f. e. október hó 17-én kelt rendeletével monteleoni herceg *Erba-Odescalchi* Hugo hercegi címét, illetőleg a hercegnek ezen cím viselésére való jogosultságát Magyarországra nézve jóváhagyta.

A zsolnai mandátum. *Kálmán* Gusztáv kereskedelmi allamtitkár a kolozsvári, esztergomi és zsolnai választó kerületek megválasztott képviselője, a két utóbbi mandátumról lemondott s így Zsolnán új képviselőválasztás lesz, melyre már javában folynak az előkészületek.

Legfelsőbb köszönet. Ő császári és apostoli kir. Felsége 80 éves születésnapja alkalmából Nyitra város által hozzá intézett feliratáért legmagasabb köszönetét kifejezni méltóztatott.

Kirendelések és áthelyezések. A vármegye főispánja *Dopcsányi* István nyitrai számbokrétai és *Frideczky* Béla érsekújvári járási főszolgabírónak hosszabb szabadságoltatása folytán következő áthelyezéseket, illetőleg helyettesítéseket eszközölt és pedig:

Bieliczky Kálmán szolgabíró Holicról Nyitrai számbokrétára, *Ifj. Rácz* István Dr. szolgabíró pedig Nyitrai számbokrétáról Nagytapolcsányba lett hasonló minőségben áthelyezve.

A nyitrai számbokrétai főszolgabírói hivatal vezetésével *Szpdl* József nagytapolcsányi szolgabíró, tb. főszolgabíró bizatott meg, *Szecsény-Keresztes* Ferenc tb. szolgabíró a szolgabírói teendőik végzése végett Holicra lett kirendelve.

Balazsovits István közg. gyakornok, tb. szolgabíró az érsekújvári főszolgabírói hivatalhoz,

Dr. *Markovits* László díjtalan közg. gyakornok pedig a nagytapolcsányi főszolgabírói hivatalhoz hasonló minőségben lett kirendelve.

Aranylakodalmom. *Jellinek* Alajos Nagytapolcsányi nagyközség pénztárosa f. hó 26-án ülte meg aranylakodalmát. A becsületes munkában megőszült tisztviselőt s közkedveltségnek örvendő nejét számosan keresték fel üdvözléssel.

Adományok. A nyitrai keresztény szociális telepen létesítendő lourdesi kápolnára újabban adakoztak: *Kubicza* Hermin 10 kor., *Kántor* Rezső 2 kor., mely adományokkal az eddig kimutatott gyűjtés 417 koronát tesz ki. — Hálás köszönettel nyugtázza *Kottesovszky* Alajos.

Műkedvelők színelőadása. Páratlanul sikerült színelőadás élvezetében részesítette vendégeit a nyitrai kath. legényegylet múlt vasárnap este, midőn a Felhő Klári 3 felvonásos, hivatásos színészeknek is nagy munkát adó népszínművet előadatta tagjaival. A szereplők mind, kicsinyek és nagyok derekasan megfeleltek feladatuknak. De nem is lehet csodálkozni ezen, mikor az egyesület derek színész gárdája között *Simek* Antal (Aba András szerepében) 50-edzer lépett a lámpák elé s oly kitűnő partnere volt mint *Kozák* Józsa k. a. (Viola Éva) ki pattogó menyecske modorával valóságos elragadta a nagy közönséget. *Suchala* Paula k. a. (özv. Abba Györgyné) a falu asszonyainak hű megjelenítője, *Valasek* Böske k. a. (Abbáné fogadott leánya) kedves naivságával, *Mühlhäuser* Vilma k. a. (Rokkáné) hamisíthatatlan fürgeségével teljesen biztosították a darab feltétlen nagy sikerét. *Simek* Antal 50-ik színjátszásának emlékeül remekül diszített babéroköröt, *Kozák* Józsa k. a. pedig egy filigrán emléktárgyat nyert ajándékol. A szindarab főrendezőjéről *Teslery* Károly úrról is meg kell emlékeznünk, hogy ügyes rendezésével alapos reményeket ébresztett a közönség körében, hogy kath. társadalmi intézményeink ily irányú mozgalmainál továbbra is hasonló buzgalommal és kitartással fog működni.

Szociális est. A nyitrai ker. szociális egyesületben nov. 27-én este 6 órákor szociális előadás lesz. Utána „Szalmaözeveggy” című vígjáték.

Vagner József emléke. A nyitrai kath. kör az egyházi zeneegylet közreműködésével volt első nagyérdemű elnökének emlékére gyászünnepet rendez. Dec. hó 6-án délelőtt 9 órákor a kegyesrendiek templomában gyászmisét mond *Jeszenszky* Alajos prelátnak, mely alatt az egyházi zeneegylet Perosi világhírű Requiem-ét adja elő. December 8-án (az ünnepen) pedig délután 6 órákor a Kath. Kör terében gyászünnepelet tart, amelyen az emlébeszédet *Szmida* Kálmán nyitrai-alsóvárosi esp. plebános mondja.

Jubiláló tanító. Megható ünnepelet keretében búcsúzott el *Handlova* község folyó hó 19-én volt tanítójától, *Rigell* Ágostontól, aki 50 évi faradhatatlan önfeláldozó működés után nyugalmába vonult. A hálaadó istentisztelet után a gyermekesereg, a tantestület és sok volt tanítványa összegyűltek az iskola helyiségében, ahol a program legmeghatóbb pontja: *Benda* Imre 50 év előtti tanítványának búcsúbeszéde sokak szemében könnyeket fakasztott. Este 50 terített barátságos vacsorát rendeztek az ünnepelettelére, mely alkalommal számos szép felkötésben ünnepeletet az érdemes tanítót, a kit sokan táviratilag is üdvözöltek.

Tanügyi hírek. *Petrás Béla* nyitrai kántortanítóvá, *Kicsindé Ilona* bajnai tanító-nővé neveztetett ki. *Varga Gizella* semptei és *Dubay Géza* eözdögei tanító megkapták az első korpótléket.

A néppárt győzelme. A f. hó 24-én lefolyt megyebizottsági tagok választása alkalmával a *verebélyi* alsó járásban fényes győzelmet aratott a néppárt. Mindkét jelöltje óriási többséggel győzött a hivatalos jelölt dr. *Demény Gyula* verebélyi ügyvéd, s választási főkortes ellen. A néppárt jelöltje *Dióssy József* óhaji közbirtokos volt, aki már több mint 40 éve képviseli a járást, s aki, jóllehet függetlenségi Kossuth-párti, mégis ellenzéki hűséggel végig küzdötte a harcot a néppárti képviselő-jelölt mellett. Ezért a néppárt hálából nemcsak ellenjelöltet nem állított neki, de őt oly erős támogatásban részesítette, hogy a leadott 287 szavazat közül 272 reá esett. A másik jelölt *Veszely István* zsitvabessenyői kántortanító volt, aki a néppárt igen érdemes tagja, 202 szavazatot kapott. Dr. *Ruffy Pál* miniszteri biztosra 57, a hivatalos jelöltre, dr. *Deményre* 43 voks esett. A választást *Dóra Miklós* hulli földbirtokos vezette a legpéldásabb rendben, a miért a nép őt lelkesen megéljenzte. *R. L.*

A nyitrai irgalmat nővérek templomának belső felekesítését célzó gyűjtés kezdettől fogva buzgó előmozdítókat nyert azokban a lelkes törekvésű hűvekben, akik fáradságot nem kímélve, ismerőseik körében szíves készséggel pártfogásra ajánlották a kegyeletes ügyet. Az eddig egybegyűlt tekintélyes összegnek je entékeny része, a gyűjtők ügyszeretésének az eredménye, amiről jelen kimutatásunk is tanuskodik.

Petragl H. gyűjtése 940 kor. *Hudának J.* gyűjtése 18 kor. *Zoltánné* gyűjtése Budapestről 1250 korona. — *Dobrovsky József* 5 kor. *N. N.* 3 kor. *N. N.* 10 kor. *N. N.* 4 kor. *Czagány Henrikné* 10 kor. *Streicher P.* 2 kor. *Tomann család* 3 kor. Összesen 7650 kor.

Hozzáadva a lapunk nov. 20-iki számában kimutatott 7169*16 koronához, lesz főösszeg 7245*66 kor. — Isten fizesse meg!

Halálozások. Mely részvétellel vettük a szomorú hirt kohanóczi és vágujhelyi *Kohanovszky László* volt 1848/49-iki honvédhadnagy, Nyitra vármegye nyug. árvaszéki elnöke, törvényhatósági bizottsági tag, földbirtokos és kegyúr haláláról, aki f. hó 23-án hosszabb szenvedés és a haldoklók szentségeinek ájtatos felvétele után életének 84-ik évében birtokán, Szalakuzson elhunyt.

Nyitra vármegye egyik patriarchális alakja szállott sirba az elköltözöttel. Patriarcha volt ő akár a szokásait, akár a jellemét tekintjük. Puritán egyszerűség az életmódban, keresetlen szíves módor a másokkal való érintkezésben, ernyedetlen szorgalom a rábizott kötelességek teljesítésében, páratlan szeretet a haza földje iránt, voltak az ő nem mindennapi lelkének kimagasló erényei.

A 48-iki szabadságharc idején mint gyerekifjú karddal kezében szolgálta a hazát és fogságot szenvedett érte a lipótvári, akkor katonai várfoghazban, később azután a közigazgatás szolgálatába állott, mert szerette a vármegyét, melyben az ő szeme még mindig egy ősmagyar intézményt látott. Fanatikusa volt — jó értelemben véve a szót — mindennek, amin az ősmagyarág tiszteltremelő patinája csillogott.

Mint hivatalnok megtestesülése volt a pontosságának, a mellett tisztviselőtársai és alárendeltjei iránt humánus érzéssel viseltetett. A heves természetű árvaszéki elnök sokszor keményen pattogott, de ezzel aztán kiadott lelkéből minden rossz indulatot, ami visszararadt benne, az már csupa jóakarát és méltányosság volt.

Igazi elemében azonban akkor volt, ha birtokának, melyet megharomszorozott, gazdasági dolgaival foglalkozhatott. Nem hisszük, hogy volna még valaki Nyitra megyében, aki olyan szenvedélyesen tudná szeretni a földet, mint a hogyan szerette azt *Kochanovszky László*. Boldog volt, ha családi birtokához csak egy barázdát is szerzhethet.

Halálát gyászolják leányai: *Paula*, férjezett *Craus Vincéné*, *Ilona*, veje *Craus Vince* és kiterjedt rokonság.

A boldogultat f. hó 26-án helyezték örök nyugalomra a szalakuzsi községi temetőben. — A nyitrai kereskedelmi és hitelintézet, melynek az elhunyt felügyelő-bizottsági elnöke volt, külön gyászjelentést adott ki.

Vinkler Jeromos testvér, *Szent Ferencrendi* szerzetes folyó évi november hó 22-én életének 73 ik, szerzetességének 43 ik évében, a haldoklók szentségeinek buzgó felvétele után Nyitra vég-

elgyengülésben meghalt. Temetése folyó hó 24-én ment végbe. A boldogultat sokan kísérték el utolsó útjára, a nyitrai városi sírkertbe.

Kolosmonostori *Kolos Manó* nyug. államvasuti felügyelő folyó hó 19-én életének 64-ik évében rövid szenvedés után Kassán elhalálozott. Az elhunytban *Polinszky Emil* a nyitrai államéptérszeti hivatalnak volt felügyelője apását gyászolja.

Id. Puschmann Ferenc nyugalmazott gazdasízt rövid, de súlyos betegség folytán, a haldoklók segítségével ájtatos felvétele után, életének 66-ik, boldog házasságának 32-ik évében elhunyt. A boldogult hült tetemei f. hó 25-én a városi sírkertben helyeztettek örök nyugalomra. Az elhunytban *Jeszenszky Alajos* prelátus, püspöki helynök, apátkanonok sógorát gyászolja.

Simonyi és varsányi Dr. Simonyi Ernő földbirtokos és Nyitra vármegye törv. hat. bizottság tagja Nyitra szambokréten f. hó 19-én életének 30-ik évében hosszas betegség után elhunyt. Temetése f. hó 21-én ment végbe nagy részvét mellett.

Özv. Venczell Jánosné szül. *Chlupisz Mária*, néhai *Venczell János* nyitrai asztalosmester neje, folyó hó 24-én életének 65-ik évében, hosszas szenvedés után Budapestben fiánál *Venczell Béla* m. kir. operaházi tagnál elhunyt.

Nyugodjanak békében!

Orvtámadás. Gróf *Nyáry Béla* nyitrai birtokos f. hó 19-én ismeretlen tettes megtámadta. A támadó a grófort karóval fejbe ütötte s midőn a megtámadott felemelte a karját, hogy védekezze, a tettes olyan súlyos csapásokat mért a grófra, hogy úgy a karját, mint az ujjait is összetörte. Az eset óta már öt nap mult el s a nyomozás még nem indult.

Színészet Nyitra. *Szabó Ferenc* színigazgató társulatával szombaton f. hó 26-án kezdte meg előadásainak sorozatát Nyitra, az „Obsitos” operettel. A társulat teljesen ujjonnan van átszerveve és a zenét a budapesti bosnyák katonai zenekar szolgáltatja. Vasárnap délután a „Falu rosszát” adják, este pedig az „Obsitos” ismétlik meg.

Zoborfüred felszámol. Nagy várakozással nevezett Nyitra város közönsége az alig egy-két hónappal ezelőtt megalakult *Zoborfüred részvénytársaság* tevékenysége elé, melytől nagy természeti kincsüknek, a városunkat koszorúzó *Zobornak* új és célirányos kiaknazását, a szép és kedvező fekvésű hegynek közegészségi intézmények céljaira való kihasználását reméltük. A társaság tervei elé azonban oly akadályok gördültek, melyeket nem sikerült elhárítani. *Steiner Gyula* a vállalat igazgatója a f. hó 20-án igazgatói ülésen lemondott, mire az ülés kimondta a társaság feloszlását. Az eddig felmerült nem nagy mérvű kiadásokat az igazgatóság és a felügyelő-bizottság egyenlő arányban fogja viselni, úgy hogy a részvényesek levonás nélkül kapják vissza a befizetett tőkeösszeget, melynek visszatérítése jövő évi január hóban fog eszközöltetni.

Nemzetiségi pénztézet Nyitra. Még a nyár folyamán megírtuk, hogy a turóczenytemártoni Tátra-banknak nagyapócsányi fiókintézte megvette Nyitra a káptalan-utcai *Bucsanói-féle* házat, ahol bankot nyitni szándékozik s azt erre a célra át is alakította. A bank december hó 1-én nyílik meg, de hogy célját, a nemzetiségi propagandának financiai eszközökkel való folytatását el nem éri, azt jöstehetség nélkül is ki ki előre láthatja. Nyitra és a vidéken a nemzetiségi túlzók törekvései számára nincs alkalmas talaj. A vállalkozásnak ebből a szempontból kudarc lesz a vége. — Az állam vezetés mulasztást követett el akkor, midőn a Tátra-banknak a Felvidéken konkurrens pénztézetet nem állított. Mert elvégre is a bank vállalatait csak egy módon lehet ellensúlyozni, lehetlenné tenni, ha t. i. van egy pénzszervezet, amely legalább is olyan olcsó pénzt ad a hitelre szoruló publikumnak, mint a minő a Tátra-bank pénze. Ez az egyetlen orvosság ezen a téren, az államnak módjában van azt alkalmazni és a mindjobban elharapódzó, ámbár a mi vidékünkön veszélyesnek nem mutatózó bajt gyökeres gyógy-móddal megszüntetni.

Esküdtbíroság. A nyitrai kir. törvényszéknel az esküdtkegyezéke az 1910. III. ülészak tartamára a következőképp állítottott össze:

Rendes esküdtke: *Bezay Kornél* takarékpénztári könyvelő *Vág Sellye*, *Kohút Vilmos* korcsmáros *Holics*, *Anoncsik Károly* hentes Nyitra, *Lósy Géza* nyug. tükvezető Nyitra, *Zobel Gyula* malomtulajdonos Nyitra, *Simkó Alajos* malombérlő *Komjáth*, *Lichtenstein Ernő* könyvvezető *Verbó*,

Hucskó Sándor földmives *Vág-Sellye*, *Frommel András* kereskedő *Handlova*, *Fodor Alajos* gépész-mérnök *Tótmegyer*, *Barány Lajos* földbérlő *Csápor*, *Rohling Ferenc* földbirtokos *Csermend*, *Jancsik Gyula* magánzó *Szokolca*, *Tonnkát Antal* kisbirtokos *Galgóc*, *Dr. Csemesz István* ügyvéd-jelölt *Holics*, *Hartyánszky Árpád* gazd. könyvelő *Bucsanó*, *Hermánszky István* bérlő *Nagy Cétény*, *Hlavati István* földmives *Vág-Sellye*, *Holczer János* vendéglős *Farkasd*, *Horváth Kálmán* földmives *Kiskér*, *Barány Pongrácz* földmives *Vág-Sellye*, *Krchó Sándor* molnár *Kismánya*, *Adler József* földbirtokos *Nyitra*, *Hosszú Sándor* hentes *Érsekújvár*, *Bartelt József* fodrász *Sasvár*, *Frideczky Barna* földbirtokos *Kaplath*, *Dr. Berger Ernő* ügyvéd *Vágujhely*, *Buzna János* nyug. irolatiszt *Nyitra*, *Lelkes Ferenc* földbirtokos *Vicsápáthi*, *Fülöp Imre* vegyeskereskedő *Szelőce*.

Helyettes esküdtke: *Verő Arthur* földbirtokos, *Dr. Lakits István* bankigazgató, *Rencz László* uradalmi püspöki számvevő, *Spatina István* háztulajdonos, *Szabó Lare* kereskedő, *Offenberger Samu* gabonaügynök, *Szurmay József* kereskedő, *Sáray Béla* kosárfonó, *Lóry Jenő* kéményseprőmester, *Minárik András* háztulajdonos, valamennyien Nyitráról.

A rajeczi kath. ifjusági kör f. hó 20-án tancmulatsággal egybekötött műkedvelői színelőadást rendezett, melynek tiszta jövedelme az egyleti könyvtár gyarapítására van szánva. Színre került *Gárdonyi „A nőkérdés”* című vigjátéka, mely úgy választékos, előkelő nyelvezetével, mint pompás humorával élvezetet nyújtott az intelligens hallgatóságnak. *Kada Gabi*, *Klacsánszky Ella*, *Goller Mariska*, *Virgha Margit* igen jól adtak szerepüket, mint a feminista egylet tagjai; kitűnő volt *Kaluzsaj Annuska* a *Lili* szerepében; *Klacsánszky Géza* és *Raudik János* szintén igen jól alakítottak. — Ezután a „Paraszt menyaszony” című népszínmű következett, melynek szereplői közül különösen *Ribárik József*, *Briesztyenszky Kajusz*, *Johanidesz Mariska* és *Zafka Józsa* érdemelnek dicséretet. Az előadást, melyen a *Králik-féle* új szálloda jó tágas nagy terme is zsúfolásig telt meg, tánc követte — oly jókedvvel és kitartással, hogy csak a reggeli órák tudták a közönség sűrű sorait megritkítani. — Felülizettek: *Rajeczi posztógyár* igazgatósága 50 kor., *Blazsek Lajos*, *Holub István* 3-3 kor., *Kada József*, *Klein N.* 2 k. 60 f., *Frátrik Elek*, *Briesztyenszky József*, *Dimacsek Hubert*, *Gürtler Oszkár*, *Paulanszky Rezső*, *Zweigenthal Dávid*, *Lichenwald I.* 1-1 kor. *N. N.* 40 f. A tiszta jövedelem a könyvtár javára 160 kor. A t. felülizetőknek ezúton mond hálás köszönetet az ifjusági kör elnöksége.

Népmisszió. Suránkán a piliscsabai misszióház tagjai december hó 4-én népmissziót tartanak, mely iránt már is nagy érdeklődés mutatkozik nemcsak a plébánia területén, hanem azon kívül is.

A nagyapócsányi kath. legényegylet otthona javára s illetve a tervbe vett sorsjáték céljaira ujabban a következők adakoztak: *Halaktovics Bertalan* vereckzei ker. esperes 20 kor., *dr. Firczak Gyula* munkácsi püspök 20 kor., *Kniha Constantin* plebános 10 kor. 40 fill., *Jalovszky Géza* rókuskörházi lelkész, az egylet alapítója 100 kor. készpénz és 100 kor. értékű nyereménytárgyakat, *dr. Halaktovics Jenő* az egylet világi elnöke 144 kor. 15 fill., *bárá Stummer Sándor* 50 kor., *Beer Vilmos* urad. jószágigazgató 10 kor., *bárá Steiger Albert* Albert 10 kor., *Váray József* kir. járásbíró 3 k., *dr. Vaszary Kolos* hercegprímás 100 kor., *dr. Petrikovics Aladár* ügyvéd 10 kor., *Bilik József* építész 15 kor., *Harrer János* 1 kor., *Glósz Vilmos* 2 kor., *Simonek József* urad. intéző 5 kor., *Szent István-Társulat* 100 kor. értékű nyereménytárgyat.

Működik a mozi. A nagyapócsányi mozi e hó 23-án megkezdte előadásait. Kevéssel megnyitása előtt a mozi egy emberáldozatot is követelt. Reméljük, hogy ez az eset nem önen a mozi erkölcsi működését illetőleg s reméljük, hogy a programokban nem lesz sok vitális betyárizmus és kísérteties szerelem.

Hajsza egy betörő után. Izgalmas hajsza volt f. hó 23-án Nagyapócsányban egy betörő után, aki különösen templomokba szokott betörni saját amerikai fortélyú rendszerével. — Utoljára is a nyitrai szambokréti templomban törté fel a perselyt. A betörő a *Korona*-szállóban tartózkodott. Mire azonban az őt hajszózó zsolnai esendőrség megérkezett, már hült helyét találta.

Városok államsegélye. A koalíciós kormánytól indult ki és valósult meg az a terv, hogy az állam kárpótolja a városokat az államnál teljesített szolgálatokért. Ezt a segélyt tavaly városaink megkapták és úgy volt a segély terve kidolgozva, hogy az minden évben növekedjék. A Városok Lapja most a legilletékesebb helyről azt a hirt hozza, hogy ez az államsegély ebben az évben egy fillérrel sem fog nőni, hanem olyan lesz, mint tavaly volt és a kiutalás a legközelebbi napokban fog megtörténni.

Vadász-Naptár az 1911-ik évre. Hazánkban a vadászat sportja öröndetesen fellendülni kezd. A vadászat ösfoglalkozásunk, jóformán mesterségünk volt és hogy most újra mindenki érdeklődik iránta, az annak köszönhető, hogy az összes sportnemek között a vadászat nemcsak a legtestesebb és legférfiasabb szórakozás, hanem közgazdaságilag is egy igen fontos tényező lett.

Tekintettel ezen körülményre, a most megjelent Vadász-Naptár is úgy lett megszerkesztve, hogy egy a kezdő, mint a tapasztalt szakvadász minden hasznos tudnivalót megtalál benne, ami a vadászatra vonatkozik.

A hasznos és kártékony vadaknak természetrajza, vadászati módja és különleges szokásaiak úgy vannak leírva, hogy valósággal bevezeti a vadászt az állatvilág rejtelmeibe, megismerteti azokat, hogy a vadászatot könnyebb és élvezetesebb tegye. Ezek ismerete nélkül senki sem lehet tökéletes vadász.

A modern fegyvertékniika újonságai is oly szakszerű magyarázatokkal vannak ismertetve, hogy ennek tudása nélkül, a fegyvert vásárló vadász mindenféle hiába való anyagi kiadásnak lehet kitéve. Különféle hasznos tudnivalókon kívül az első nemzetközi vadászati kiállítás is szemléltetően be van mutatva.

Szerzője *Remetey Károly* vadászati író, évről-évre fejleszti és bővíti ezt a munkát és manapság már oly teljes és nélkülözhetetlen kézikönyv lett, hogy ennel tökéletesebbet kívánni sem lehet. A mű kiválóságát elismerte az első nemzetközi vadászati kiállítás is, a hol a világ összes nemzetének kiállított hasonló munkái közül a Kőváry-fele Vadász-Naptár lett egyedül kitüntetve.

Megjelent *ifj. Nagel Ottó* kiadásában, Budapest. Díszes vászonkötésben, számos képpel ellátva ára: 3 korona.

Halálos szerencsétlenség. *Schlesinger* Gyula vágégházai lakos f. hó 18-án Trencsénből Vágégházára akarván utazni, tévedésből a Zsolna felé induló vonatra szállt fel. Tévedését észrevéve, az időközben megindult vonatról leugrott, de oly szerencsétlenül, hogy lába a vonat kerekéi alá került és összeroncsolódott. A szerencsétlenül járt ember a ki a végzetes ugrás közben fejét is súlyosan megsértette, rövid néhány perc alatt elvérzett.

Pincetűz. Dr. *Gosztonyi Oszkár* nyitrai ügyvédet a napokban, midőn Zaborra felrándult, kellemetlen meglepetés érte. Komlóvölgyi hajléka pincéjének ajtaját elégyve találta. Bement a pincébe, ott újabb meglepetés várt rája. Több zsáknak, egy fűrésznek és egy lakatnak hült helyét lelta. Még a hónap elején egy vidéki embert fel fogadott a szőlő megmunkáltatása céljából. A munkás bizonyosan a rossz időjárás következtében nem ment haza estére, hanem a pincében szállásolta el magát. Ott tüzet rakott, melytől a zsákok meggyulladtak. A tűz később az ajtóra is átterjedt. Hogy ki volt a vigyázatlan munkás, nem tudja. Mert csak rövid időre fogadta fel, munkakönyvét nem kérte.

Hamis pénz a nyitrai piacon. Kovács Jánosné pogrányi asszony f. hó 18-án délelőtt hamis egy koronással fizetett a nyitrai piacon. A rendőrség a hamis pénzt lefoglalta.

Lopás. Piros József felsőköröskényi lakos Goldberger Miksa mészáros egyik segédjét Piri Balázs Ferencet meglopota. Egy 10 koronás ló-pokrócot elemelt tőle. A segéd feljelentése folytán a rendőrség a pokróc tolvaj atyafit előállította a városházára.

Körözött napszámos. Matuscsik Imre holicai napszámos a közelmúltban kilenced magával megtámadt az uton több vásárost. A vásárosok panaszt emeltek a támadók ellen a hatóság-nál. Nyomozás során kiderült, hogy Matuscsik Imre is az utonállók között volt. A nyitrai kir. ügyesség a napszámosnak letartóztatását rendelte el. Minthogy azonban Matuscsik legutóbbi tartózkodási helyéről ismeretlen helyre költözött a nyitrai kir. törvényszék elrendelte ellene a körözést.

Czigányszerelem. Lehar diadalmos operettjét Szabo Ferenc színtársulata is megszerzte előadásra. És érdekes színházi kabala, hogy Zorka és Körösházy Ilona, a Czigányszerelem parádés nő szerepeinek leendő kreatói, rátértek a Diana-kultuszra, már minthogy mióta Lehar operettje előreveti árnyékát, a Diana-krémet használják. Ugyanis a színházi kabala szerint Zorka thenjét és Ilona nagysám ragyogó orcáját a Diana-krémet adja meg, ez a pompás kozmetikus szer, mely „Czigányszerelem” nélkül is elfoglalja helyét minden művelt hölgy — toletette asztalán.

„BUZIÁSI PHÖNIX” az egyedüli bakteriummentes természetes ásványvíz s ezért nemesak hazánkban, de az egész művelt világ orvosai által mint legkiválóbb természetes, az egészség előnyére való üdítő és gyógyvízként ajánlatik. „Buziási Phönix” a hazai ásványvizek legeliterjedtebbje és az egész világon legelőnyösebben ismert.

Milleniumi kiállításon díjazt, zsolnai kiállításon és Orsz. Iparegységet által ezüst éremmel kitüntetve.

JUHARI KÁROLY
festő, mázó és aranyozó műhelyemet
Erzsébet-út II. szám alá helyeztem át.

Midőn ezt a nagyérdemű közönség b. tudomására adom, tiszteletteljesen tudatom, hogy ezen helyváltozás tisztán csak a n. b. megrendelőim napról-napra fokozódó igényeinek kielégítése végett történt.

Miként az elmúlt 14 éven keresztül fő-törekvésem volt munkáimat mindig a legnagyobb tökélyre, izlés és jutányosságra emelni, úgy ezentul azt még nagyobb mértékben tűztem ki feladatomul. Alázattal kérve a n. é. közönséget, hogy engem a templom-, szoba-festő, mázó, aranyozó és szoba-kárpit munkálatok végzésével továbbra is szerencsétlenül kegyeskednék.

A legszebb karácsonyi ajándék!
Ezen és minden téli idény alkalmával
arckép festő osztályt
rendeztem be, melyben fénykép utáni nagyítások, olajfestések és templomi szent képek készíttetnek.
Alázatos és kész szolgálja:
JUHARI KÁROLY
festő.
137. 4—12.

MUSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐ
BUZIÁSI PHÖNIX ÁSVÁNYVIZ
BAKTERIUM-MENTES
TERMÉSZETES ÁSVÁNYVIZ
ÜDÍT-GYÓGYIT. ÜDÍT-GYÓGYIT.
Vese és hólyagbajoknál, a vesemedence idült hurutjainál, húgykő- és fényképződésnél, a légutak és a kiválasztó szervek hurutos bántalmainál kitűnő hatásának bizonyult.
ORVOSILAG AJÁNLVA.
FÖLERAKAT **EINZINGER JÓZSEF CÉG NYITRA**
KOSSUTH-TÉR VÁROSHÁZ-TÉR SARKAN.
56. 29—0.

4928/1910. t. k. szám.

Hirdetmény.

Práznócz, Nagybossány, Alsó- és Felső-helbény, Onor és Kisbölgyén községnek telekkönyvi betétei az 1886: XXIX., az 1889: XXXVIII. és az 1891: XVI. t.-cikk értelmében elkészítették és a nyilvánosságnak átadtván, ez azzal a felszólítással tétetik közzé:

1. hogy mindazok, kik az 1886: XXIX. t.-cikk 15. és 17. §-ai alapján — ideértve e §-oknak az 1889: XXXVIII. t.-cikk 5. és 6. §-ában és az 1891: XVI. t.-cikk 15. §. a) pontjában foglalt kiegészítéseit is — valamint az 1889: XXXVIII. t.-cikk 7. §-a és az 1891: XVI. t.-cikk 15. §. b) pontja alapján eszközölt bejegyzések érvénytelenségét kimutathatják, e végből törlési keresetüket, azok pedig, akik valamely teherterheléssel átvitelének az 1886: XXIX. t.-cikk 22. §-a, illetve az 1889: XXXVIII.

t.-cikk 15. §-a alapján való mellőzését megátadni kívánják, e végből keresetüket hat hónap alatt, vagyis az 1911. évi június hó 1. napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyújtsák be, mert az ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után indított törlési kereset annak a harmadik személynek, aki időközben nyilvánkönyvi jogot szerzett, hátrányára nem szolgálhat;

2. hogy mindazok, akik az 1886: XXIX. t.-cikk 16. és 18. §-ainak eseteiben — ideértve az utóbbi §-nak az 1889: XXXVIII. t.-c. 5. és 6. §-ában foglalt kiegészítéseit is — a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellentmondással élni kívánnak, irásbeli ellentmondásukat hat hónap alatt, vagyis 1911. évi június hó 1. napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz benyújtsák, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő letelte után ellentmondásuk többé figyelembe vétetni nem fog;

3. hogy mindazok, akik az 1. és 2. pontban körülírt eseteken kívül a betétek tartalma által előbb nyert nyilvánkönyvi jogokat bármely irányban sértve vélik, — ide értve azokat is, akik a tulajdonjog arányának az 1889: XXXVIII. t.-cikk 16. §-a alapján történt bejegyzését sérelmesnek találják, e tekintetben felszólalásukat tartalmazó kérvényeket a telekkönyvi hatósághoz hat hónap alatt, vagyis 1911. évi június hó 1. napjáig bezárólag nyújtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő elmulta után a betétek tartalmát csak a törvény rendes útján és csak az időközben nyilvánkönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelemzetnek azok a felek, akik a betétek szerkesztésére kiküldött bizottságnak eredeti okiratokat adtak át, hogy amennyiben azokhoz egyszerűm egyszerű másolatokat is csatoltak, vagy ilyeneket pótlólag benyújtanak, az eredetieket a telekkönyvi hatóságnál átvehetik.

A nagytaposányi kir. bíróság, mint telekkönyvi hatóság, 1910. november hó 8-án.

Klamárik,
kir. albiró.

151. 1—3

Versenyárgyalási hirdetmény.

A nyitrai r. kath. püspökség uradalmi igazgatósága részéről közhírré tétetik, hogy a püspökség tulajdonát képező és Nyitra vármegye Negyed község határában fekvő, ezen község 4. számú telekkönyvi betéjében I. nemesi birtok 1—36. sorszám alatt foglalt 523 katasztrális hold és 286 □-ól terjedelmű rét, szántó és legelő, továbbá + zsellér birtok 1 sorszám alatt foglalt 480 □-ól terjedelemmel bíró belteki kert és a birtokkal kapcsolatos halászati jog nyilvános ajánlati versenyárgyalás útján teljesen tehermentesen el fog adatni.

Vételi ajánlatot tenni óhajtok felhivatnak, hogy irásbeli zárt ajánlataikat legkésőbb **f. évi december hó 14. napjának déli 12 órájáig a püspöki uradalom igazgatóságánál Mocsonokon** nyújtsák be.

Ajánlat csak az egész birtokra tehető. Bánatpénzképp az ajánlott összeg 25 (huszonöt) százaléka készpénzben vagy az állam által óvadékképeseknek elfogadott értékpapírokban letétbe helyezendő s az erről kiállított elismervény eredetiben az ajánlathoz melléklendő. A bánatpénz a Nyitrai Takarékpénztár vagy a Nyitrai Kereskedelmi és Hitelintézet illetve a Nyitrai Hitelbanknál helyezhető letétbe.

A telekkönyvi betét kivonat az ingatlanok kataszteri tértmértékét és jövedelmét tünteti fel és mert az ajánlattevők az ingatlanokat természetben is megtekinthetik, az ingatlanok kiterjedéseért külön szavatosság nem vállaltatik.

Vevő köteles az uradalom által kötött és 1911. évi szeptember hó végén lejáró haszonbéri szerződést összes jogokkal és kötelezettségekkel átvállalni.

Az ajánlatok Mocsonokon az uradalmi igazgatóság helyiségében 1910. évi december hó 17-én d. e. 10 órakor fognak felbontatni. A szerződés a legkedvezőbbnek minősített ajánlat tevőjével fog megkötöttni, érvénytelen azonban csak kormányhatósági jóváhagyás esetén fog birni.

Vevő az ingatlanok birtokába, illetve a haszonbér jövedelem élvezetébe a szerződésnek

kormányhatósági jóváhagyása napján lép, ha azonban a jóváhagyás 1911. évi január hó 1. napja utáni időpontban következnek be, az visszahat 1910. évi január 1. napjára.

Az ingatlanok vételára a szerződés kormányhatósági jóváhagyásától számított 8 napon belül az uradalmi pénztárnál készpénzben lefizetendő. A lefizetési határidő be nem tartása esetén vevő bánatpénzét elveszti és az ingatlan az ő veszélyére újból eladatik. A vételár után 1910. évi január hó 1-től a lefizetés napjáig az Osztrák-magyar banknál érvényben levő kamat fizetendő.

Az uradalom fentartja magának a jogot, hogy amennyiben az ingatlanok értékének megfelelő ajánlat nem tétetnek, a jelen versenytárgyalást meghiúsultnak nyilváníthassa és új versenytárgyalást írthasson elő.

Ajánlattevők ajánlatukban kijelenteni tartoznak, hogy ezen közzétett feltételeknek magukat alávetik.

Netán kívánt bővebb tájékozás az uradalmi igazgatóságnál Moesonokon megszerezhető.

Moesonokon 1910. évi november hó 17. napján.

A nyitrai püspökség uradalmi igazgatósága.

147 2-3

**LEGJOBB MINŐSÉGŰ
HÁZAI
GYÁRTMÁNYÚ
OKMÁNY, IRÓ ÉS
FOGALMI PAPIROK**

KAPHATÓK MINDEN JOBB
PAPIRKERESKEDÉSSEN

**VEREBÉLY GÉZA
URI ÉS NŐI DIVATÁRÚHÁZA
NYITRÁN, TÓTH VILMOS-U.**

**Nagy karácsonyi
vásár!**

A nehéz megélhetési viszonyok, általános drágaság idejében csak hasznos és célszerű ajándékokat vásároljunk.

Karácsonyi ajándéktárgyak óriási választékban hőlgyek, férfiak, gyermekek részére.

Mindenmű tényleg nem végből vágott maradékok bámulatos olcsó árban.

A cég törekvése az összes maradékokat még az év folyamán kiárusítani ezért a mesés olcsó árak felülmúlják bármely maradék-üzlet versenyt.

143. 2-6

**DOBOS JENŐ
CÉGNÉL "NYITRÁN
TÓTH VILMOS-U. 10.**

Ezen cégnél szerezhetők be a legalkalmasabb tárgyak

karácsonyi ajándéknak.

Kézimunka, tárcák, casetták, társolyok. Blúz, schál, tricók, nyakkendők, ingek, nyaktyúk, harisnyák, kötények stb. praktikus dolgok.

150 1-4

A leghasznosabb karácsonyi ajándékok

EREDETI SINGER VARRÓGÉPEK

SINGER

varrógépek
üzleteink által beszerezhetők.

Nyitra, Vármegyeház-u. 15.

Árverési hirdetmény.

A **Zoborfüred** kl. gyógy- és üdülötelep r. t. feloszolván, ingó és ingatlan érték-tárgyai **f. év december hó 3-án** d. e. 11 órakor az igazgatósági irodában (Vármegyeház-utca 9. sz. alatt) önkéntes árverésen eladatni fognak és pedig:

1. A nyitrai tkjv. 1506. betétében jelzett zobori ingatlan (szőlő, gyümölcsös, faiskola stb.) 8299 öl, kikiáltási ár 5000 korona.
2. A Zobor feletti püspöki erdőben hal-mokba rakott épület (kovareit) kőanyag 470 köbméter 700 korona.
3. Ingóságok (4 drb taliga és 5 drb csá-kány) 30 korona.
4. Bútorok (1 drb bőrös divány, egy hosszú fenyőasztal, 14 drb. Tonet szék, egy iromány szekrény) érték 130 korona.
5. Építkezési, terv- és költségvetési munkálat 300 korona.

Ajánlatok az összes avagy az egyes értékekre írásban a jelzett határidőig, illetve előszóval árverés alkalmával az igazgatósági irodában terjesztendők elő.

A vételár azonnal lesz fizetendő. Bővebb értesítést az igazgatósági irodában d. e. 11-12 óra között nyerhetők.

Nyitra, 1910. nov. 23.

A kiküldött intéző bizottság.

149. 1-1

HIRDETÉSEK

a „NYITRAMEGYEI SZEMLE” számára igen jutányos áron felvétetnek Nyitrán, Huszár István úr könyv- és papirkereskedésében, ugyanitt a lapra is elő lehet fizetni.

Kitüntetve az „ORSZÁGOS IPAREGYESÜLET” nagy ezüst érmével és dicsőítő oklevelével 1903.

SULGAN ANDRÁS DIVATCIPÉSZ ÉS BÖRKERESKEDŐ
NYITRÁN, VÁRMEGYEHÁZ-UTCA 7. SZÁM.

A n. é. közönség figyelmét bátor vagyok felhívni az üzletemben kiállított saját készítésű, elsőrendű cipő gyártmányaimra. — Dacára a most mindenütt uralkodó drágaságnak, nagyban végzett bevásárlásaim folytán abban a szerencsés helyzetben vagyok, hogy elsőrendű

**férfi divat cipőket 14 koronától 18 koronáig
női divat cipőket 12 koronától 18 koronáig**

szállíthatok. — A n. é. közönség szives pártfogását kéri, kiváló tisztelettel

Sulgán Andás,
divat cipész és bőrkereskedő.

Telefon szám: 144. 184 27-0.

Telefon szám: 146.

Elegáns krampuszok, szebbnél szebb kivitelű bonbonierek és ajándéktárgyak kaphatók Poór-féle cukrászdában Nyitrán, Bottyán-utca 4. :: Galgócson, Erzsébet-út 7. Karácsonyi és újévi ajándékok s karácsonyfa díszek legolcsóbb bevásárlási forrása!

Gerbaud bonbonok eredeti csomagolásban!

Saját készítésű **teasütemények** legfinomabb minőségben, úgyszintén „**Jourkeverék**” elnevezéssel dobozokban is kaphatók, ezek árai a következők: negyed kilós doboz 1 korona, fél kilós 1 kor. 10 fillér, egy kilós 3 kor. 60 fillér.

Házilag készült befőttök, cukrozott gyümölcsök. Naponta friss készítésű vajas és dessert sütemények, friss Gerbaud. Ugyanott Gerbaud-, Lindt- és Gala Peter-féle csokoládék, desszertek és mindenféle cukor különlegességek nagy választékban s ami a fő, igen olcsón beszerezhetők pontos kiszolgálás mellett.

Ünnepi diós, mákos kalácsok, torták mindenkor megrendelhetők és kívánatra házhoz szállíttatnak.

171. 52-52.

**Nyitrai Serfőző és Malátagyártó
részvénytársaság.****Meghívás.**

Van szerencsénk t. részvényeseinket a
**folgó évi december hó 12-én délután
3 órakor** gyárhelyiségünkben tartandó

**XVI-ik
rendes közgyűlésre**

tisztelettel meghívni.

Napirend:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság évi jelentése, a mérleg előterjesztése és a tiszta jövedelem hováförditása iránti határozathozatal.

2. A felmentvény megadása az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére.

3. Három igazgatósági tagnak megválasztása három évre az alapszabályok 21. §-ának értelmében és három felügyelő-bizottsági tagnak megválasztása a jövő rendes közgyűlésig terjedő egy évi időtartamra.

Az igazgatósági és felügyelő-bizottsági jelentések, valamint az 1909/1910. évi mérleg a közgyűlést megelőzőleg 8 napon át, a gyár irodái helyiségében a jogszabályok által megtekinthetők.

Az alapszabályok 11. §-a értelmében a szavazati jog gyakorlására szükséges, hogy a részvények az összes le nem járt szelvényekkel együtt a közgyűlés megelőzőleg három nappal a Nyitrai Iparbank pénztáránál letétessenek.

A nevezett pénztár a letett részvényekről elismervényt ad, mely igazolásul szolgál a közgyűlésen való részvételre.

Nyitra, 1910. évi november hó 22-én.

148. 1-2.

Az igazgatóság.

**Nyitrán, Rákóczi-út 46. sz. házamban
egy vendéglői és
hentes üzletre**

**alkalmas helyiség, lakással és
istállókkal együtt bérbevehető.**

Ezen házban eddig is vendéglői üzlet volt.

140 3-3

**Bővebbet a tulajdonosnál
Rákóczi-út 23. sz. alatt.**

WEIGL ANTAL

**PAPI- ÉS POLGÁRI RUHAKÉSZÍTŐ
NYITRÁN, MEGYEHÁZ-UTCA.**

Ajánlja dús raktárát angol és hazai
gyártású szövetekből és mindennemű

szőrmékből.

Készít úgy egyházi mint világi
urak részére őszi és tavaszi

felöltőket,

téli és nyári idényre divatos

öltönyöket,

továbbá: reverendákat,

cimádákat, biretumokat,

mucetumokat, bundákat

stb. izléseken, pontosan és
a legjutányosabb áron.

**Vidéki rendeléseket pontosan és
a lehető leggyorsabban eszközöl.**

2. 46-52.

Figyelmeztetés!

nyitrai népbank. Ha pedig a befizető bármikor elhal törvényes örökösei, vagy az általa kijelölt kedvezményezett, 1000 koronát kap a haláleset igazolása után 30 napon belül. A jegyezhető legesekélyebb befizetés hetenkint 1 korona a legnagyobb hetenkint 50 korona. — E befizetések alapján az intézet kölcsönöket is folyósít. — Részletes felvilágosítások az intézetben kaphatók

Üzlet szerzők kerestetnek!

Nyitrai Népbank r.-társaság.

**DIVATOS
BUTOROK**

**A LEGOLCSÓBBAN ÉS JÓ
MINŐSÉGBEN KAPHATÓK**

VAJDA J.

**BUTORKERESKEDŐNÉL
NYITRA, PÁRUTCA 22. SZ.**

**50 hálószoba, 40 ebédlő,
15-20 salon berendezés.**

Uri szobák és vendég-szobák
mindennemű styl- és minőség-
ben állandóan raktáron vannak.

**Száraz anyagból, kitünő
iparosok által készített**

mahagoni-, palisander-, köris-,
csesznyé-, dió-, tölgy és szilfa

BUTORAIM

leggyorsabbból a legfinomabb
kivitelig, jó izléssel készülnek.

Mindennemű réz-, nikkel- és vasbutor. — Veranda- és kerti-butorok.
**Iroda-, elő-, háló-, ebédlőszoba- és konyhaberendezések.
Saját kárpitos-műhelyem, ahol legmodernebb kárpitos
és díszítési munkák szakszerűen s izléseken készülnek.**

Mint hogy t. vevőimnek jó árút, nagy választékot
a legjutányosabb áruk mellett nyújtok, tisztelet-
tel kérem a n. é. butorvásárló közönséget, hogy
b. rendeléseivel hozzám fordulni sziveskedjék.

**VAJDA J.
butorkereskedő.**

11. 23-24

**A legtöbb kiállításon
első díjjal kitüntetett
és első orvostanárok
által ajánlott kitünő
minőségű és jóságú**

Esterházy-cognac

mindenütt kapható.

Az

Esterházy-cognac

**a közönség kedvenc
és ártalmatlan itala!**

120 10-12

Az Esterházy-cognacgyár

**TELEFON Központi irodája: TELEFON
31-49. SZ. BUDAPESTEN 31-49. SZ.**

V. KER., CSÁKY-UTCA 14. SZÁM.